

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg

SFS 2023:171

Publicerad
den 12 april 2023

Utfärdad den 30 mars 2023

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² i fråga om lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg³

dels att 3 kap. 5, 10 och 11 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 2 §, 3 kap. 4, 7, 8 och 9 §§, 6 kap. 4, 5, 5 a och 8 §§, 7 kap. 6 a–7 §§, 9 kap. 2 och 6 §§ och 10 kap. 3–6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 6 kap. 5 b och 11 a–h §§, och närmast före 6 kap. 4, 5 b och 11 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

1 kap.

2 §⁴ I lagen används beteckningar som har följande betydelse.

Beteckning	Betydelse
Östersjöområdet	Allt vattenområde i den egentliga Östersjön med Bottniska viken, Finska viken och inloppet till Östersjön upp till latitudparallellen genom Skagen i Skagerack vid 57° 44,8' nord
Fartyg	Fartyg, svävare, undervattensfartyg, fasta eller flytande plattformar samt andra flytande anordningar som används till sjöss
Skadligt ämne	Olja och andra ämnen som, om de kommer ut i havet, i något annat vattenområde eller i luften, kan innebära risker för människors hälsa, vara skadliga för den marina faunan eller floran, skada skönhets- eller rekreationsvärden eller

¹ Prop. 2022/23:62, bet. 2022/23:TU8, rskr. 2022/23:155.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om ändring av direktiv 2010/65/EU och upphävande av direktiv 2000/59/EG, i den ursprungliga lydelsen.

³ Lagen omtryckt 1983:463.

Senaste lydelse av

lagens rubrik 1996:527

3 kap. 5 § 2001:1294

3 kap. 10 § 2001:1294

3 kap. 11 § 2001:1294.

⁴ Senaste lydelse 2006:1318.

Beteckning	Betydelse
	störa annat rättmätigt utnyttjande av havet eller andra vattenområden
Utsläpp	Varje utsläpp i havet, i andra vattenområden eller i luften, såsom utströmning, kvittblivning, spill, läckage, utpumpning, utspridning eller uttömning

Sådant avfall från fartyg som avses i denna lag eller i föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen utgör avfall också enligt 15 kap. 1 § miljöbalken.

3 kap.

4 §⁵ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som ansvarar för en anordning för mottagning av avfall från fartyg att ta ut avgifter för mottagandet.

Avgifternas storlek ska grundas på kostnaderna för mottagandet.

7 §⁶ Den som svarar för sådana mottagningsanordningar som avses i 1–3 §§ ska se till att anordningarna

1. är placerade och utformade och drivs så att behoven att lämna avfall tillgodoses hos de fartyg som normalt anlöper den hamn där anordningarna finns och att fartygen inte orsakas onödiga förseningar, och

2. möjliggör hantering av avfall från fartyg på ett miljömässigt hållbart sätt.

8 §⁷ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den eller de som är ansvariga i varje särskilt fall att

1. från fartyg lämna avfall som innehåller olja eller andra skadliga ämnen till en mottagningsanordning,

2. i förväg anmäla avlämning av avfall från fartyg till en mottagningsanordning, utom i de avseenden som anges i 6 §, och att spara anmälningarna ombord,

3. vidta åtgärder i samband med mottagningen och hanteringen av avfall som innehåller skadliga ämnen från fartyg,

4. upprätta och inneha en godkänd plan för mottagning och hantering av avfall från fartyg (avfallshanteringsplan), informera om innehållet i planen och rapportera uppgifter från planen,

5. lämna kvitto på mottaget avfall, spara kvittona ombord och vidarebefordra uppgifter från kvittona, och

6. lämna uppgifter om verksamhet på sådana platser som avses i 1 § första stycket eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 1–3 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vad som krävs för att en avfallshanteringsplan ska godkännas och om förfarandet för prövningen.

⁵ Senaste lydelse 2001:1294.

⁶ Senaste lydelse 2001:1294.

⁷ Senaste lydelse 2000:847.

9 §⁸ Kommunen prövar frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner när det gäller verksamhet på sådana platser som avses i 1 § första stycket eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 1–3 §§ under förutsättning

1. att verksamheten är avsedd i huvudsak för fritidsbåtar, och
2. att kommunen enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen ska utöva tillsyn över verksamheten.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som prövar frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner som inte omfattas av första stycket.

6 kap.

Föreskrifter om tillsynen

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

5 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som utövar tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, i andra fall än de som omfattas av 5 a §.

Tillsynsmyndigheten får uppdra åt sakkunniga att verkställa tillsynsförrättningar utanför Sverige.

5 a §⁹ Kommunen utövar tillsyn över att 3 kap. och föreskrifter som har meddelats med stöd av de bestämmelserna följs av de verksamheter som avses i 3 kap. 9 § första stycket.

Förelägganden

5 b § Tillsynsmyndigheterna får besluta de förelägganden som behövs

1. för tillsynen enligt 3 kap., och
2. för att de som omfattas av tillsynen ska fullgöra sina skyldigheter enligt 3 kap. och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap.

Ett föreläggande får förenas med vite.

8 §¹⁰ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter till staten för

1. tillsyn,
2. provning och granskning av material och utrustning till fartyg, och
3. ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

En kommun får meddela föreskrifter om avgifter till kommunen för tillsyn enligt 5 a § och för godkännande enligt 3 kap. 9 § av planer för mottagning och hantering av avfall från fartyg.

⁸ Senaste lydelse 2001:1294.

⁹ Senaste lydelse 2001:1294.

¹⁰ Senaste lydelse 2010:1558.

11 a § Den som underlåter att följa föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 8 § första stycket ska påföras sanktionsavgift av tillsynsmyndigheten om underlåtenheten avser att

1. upprätta och inneha en godkänd avfallshanteringsplan,
2. anmäla det avfall som ska lämnas i en mottagningsanordning,
3. lämna avfall från fartyget i en mottagningsanordning,
4. lämna kvitto på mottaget avfall,
5. vidarebefordra uppgifter från kvittona, eller
6. spara förhandsanmälan eller avfallsavlämningskvitton ombord.

Motsvarande gäller den som underlåter att se till att det i enlighet med 3 kap. 1–3 och 7 §§ eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 1–3 §§ eller i anslutning till 3 kap. 7 § finns anordningar för mottagande av avfall från fartyg.

11 b § Regeringen får meddela föreskrifter om sanktionsavgiftens storlek och om vem som ska påföras sanktionsavgiften.

Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kronor och högst 500 000 kronor. När regeringen meddelar föreskrifter om avgiftens storlek ska hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelserna avser.

11 c § En sanktionsavgift får inte påföras för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite, om det har gjorts en ansökan om utdömmande av vitet.

11 d § Tillsynsmyndigheten får helt eller delvis avstå från att påföra sanktionsavgiften om överträdelserna är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna framstår som oskäligt att ta ut avgiften.

11 e § En sanktionsavgift får beslutas endast om den som är påtänkt att påföras avgiften har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelserna ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

11 f § En sanktionsavgift ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar efter det att ett beslut om avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Sanktionsavgiften tillfaller staten.

11 g § Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som följer av 11 f §, ska den obetalda avgiften lämnas för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

11 h § En sanktionsavgift faller bort om beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

7 kap.

6 a §¹¹ Regeringen får meddela sådana föreskrifter om förbud för fartyg att anlöpa svensk hamn som följer av ett direktiv eller en förordning som

¹¹ Senaste lydelse 2010:1359.

antagits inom Europeiska unionen eller av något internationellt avtal eller motsvarande som Sverige har ingått.

Om ett fartyg har förbjudits att anlöpa svensk hamn enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av första stycket, får Transportstyrelsen även förbjuda svenska hamnar att ta emot det fartyget. Detsamma gäller om fartyget har förbjudits att anlöpa hamn med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 530/2012 av den 13 juni 2012 om ett påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov, i den ursprungliga lydelsen.

6 b §¹² Om det beträffande ett fartyg inte har fullgjorts vad som anges i föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 8 § första stycket 1, får Transportstyrelsen eller den myndighet som regeringen bestämmer förbjuda fartyget att avgå från en svensk hamn.

7 §¹³ Beslut enligt 4, 5, 6 a eller 6 b § om förbud ska innehålla uppgift om de åtgärder som ska vidtas för rättelse. Beslut om föreläggande enligt 4 eller 5 § ska innehålla uppgift om den tid inom vilken åtgärderna ska vara vidtagna.

9 kap.

2 §¹⁴ Beslut som rör sådana frågor som avses i 3 kap. 9 §, 6 kap. 5 b och 11 a §§ och 7 kap. 4 § första stycket och 5, 6, 6 a och 6 b §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut i andra frågor som avses i 1–7 kap. får överklagas hos

1. Transportstyrelsen, om beslutet har meddelats av en annan myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet och inte heller kommunal myndighet, eller

2. regeringen, om beslutet har meddelats av Transportstyrelsen eller av en annan myndighet som är central förvaltningsmyndighet.

6 §¹⁵ Kustbevakningens beslut och domstols dom varigenom vattenföreningssavgift påförs får verkställas genast, om inte annat förordnas eller säkerhet ställs för avgiftsskyldighetens fullgörande. Om verkställigheten gäller i övrigt vad som föreskrivs i utskökningsbalken om allmänt mål. Utmänt egendom får dock inte säljas utan gäldenärens samtycke, förrän beslutet eller domen har vunnit laga kraft.

Andra beslut i frågor som avses i 1–8 kap., dock inte beslut om sanktionsavgift, gäller omedelbart, om inte något annat föreskrivs i beslutet. I fråga om beslut som ska underställas Transportstyrelsen eller Kustbevakningen kan Transportstyrelsen eller Kustbevakningen förordna att beslutet tills vidare inte ska gälla.

10 kap.

3 §¹⁶ Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot

¹² Senaste lydelse 2008:1364. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

¹³ Senaste lydelse 2002:874.

¹⁴ Senaste lydelse 2008:1364.

¹⁵ Senaste lydelse 2008:1364.

¹⁶ Senaste lydelse 2003:366.

1. en föreskrift om begränsning av eller förbud mot trafik eller läktring av skadliga ämnen som har meddelats med stöd av 7 kap. 1 eller 2 §,
2. ett förbud eller föreläggande i fråga om ett fartyg som har meddelats med stöd av 7 kap. 4 eller 5 §,
3. ett förbud i fråga om ett fartyg som har meddelats med stöd av 7 kap. 6 § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 6 a §, eller
4. ett beslut om förbud för fartyg att anlöpa svensk hamn som har meddelats med stöd av förordning (EU) nr 530/2012 om ett påskyndat införande av krav på dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov, i den ursprungliga lydelsen.

4 §¹⁷ Till böter eller fängelse i högst sex månader döms

1. en befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet använder ett fartyg i strid med ett förbud som har meddelats med stöd av 4 kap. 2 §,
2. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift
 - a) om hantering av skadliga ämnen som har meddelats med stöd av 4 kap. 3 §,
 - b) om dagböcker och andra handlingar som har meddelats med stöd av 5 kap. 1 §, eller
 - c) om skyldighet att rapportera utsläpp och andra händelser eller att lämna uppgifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 3 §,
3. den som uppsåtligen bryter mot föreskriften i 5 kap. 2 § första stycket om skyldighet att hålla dagbok och andra handlingar tillgängliga,
4. ett fartygs redare eller ägare som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att se till att fartyget genomgår sådan besiktning som anges i 6 kap. 1 §.

5 §¹⁸ Till böter döms

1. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud mot lastning, reparation eller annan verksamhet enligt 3 kap. 6 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av samma paragraf,
2. den som uppsåtligen lämnar en oriktig uppgift till en tillsynsmyndighet för att få ett certifikat som utfärdas med stöd av denna lag eller för att få giltighetstiden för ett sådant certifikat förlängd,
3. en befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift om märkning av olja som har meddelats med stöd av 7 kap. 11 § första stycket.

6 §¹⁹ Ett fartygs redare eller ägare ska göra vad som skäligen kan fordras av denne för att förhindra någon av följande gärningar:

1. utsläppande av ett skadligt ämne i strid med ett förbud som gäller enligt 2 kap. 2 § första stycket eller mot 2 kap. 4 § eller i strid med en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 kap. 2 § andra stycket eller 2 kap. 3 §,
2. åsidosättande av en föreskrift som har meddelats med stöd av 4 kap. 2 eller 3 § eller 7 kap. 1, 2 eller 11 §,
3. överträdelse av ett förbud eller ett föreläggande som har meddelats med stöd av 7 kap. 4, 5 eller 6 § eller med stöd av föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 6 a §, eller
4. användning av ett fartyg i strid med ett beslut som har meddelats med stöd av förordning (EU) nr 530/2012 om ett påskyndat införande av krav på

¹⁷ Senaste lydelse 2001:1294.

¹⁸ Senaste lydelse 2001:1294.

¹⁹ Senaste lydelse 2003:366.

dubbelskrov eller likvärdig konstruktion för oljetankfartyg med enkelskrov, i den ursprungliga lydelsen.

SFS 2023:171

Om fartygets redare eller ägare inte gör vad som skäligen kan fordras av denne för att förhindra någon av gärningarna i första stycket, döms redaren eller ägaren som om denne själv hade begått gärningen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2023.

2. Någon sanktionsavgift ska inte påföras för överträdelser som har skett före ikraftträdandet.

3. När det gäller överträdelser av någon som driver verksamhet på sådana platser som avses i 3 kap. 9 § första stycket ska någon sanktionsavgift inte påföras om överträdelserna har skett före den 1 januari 2024.

På regeringens vägnar

PETER KULLGREN

Jonas Ragell
(Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet)